

CIVITTA

SOTSIAALMINISTEERIUM

Programmi „Kainem ja tervem Eesti“ vahehindamine

EESMÄRGID - METOODIKA - TULEMUSED

06.03.2019

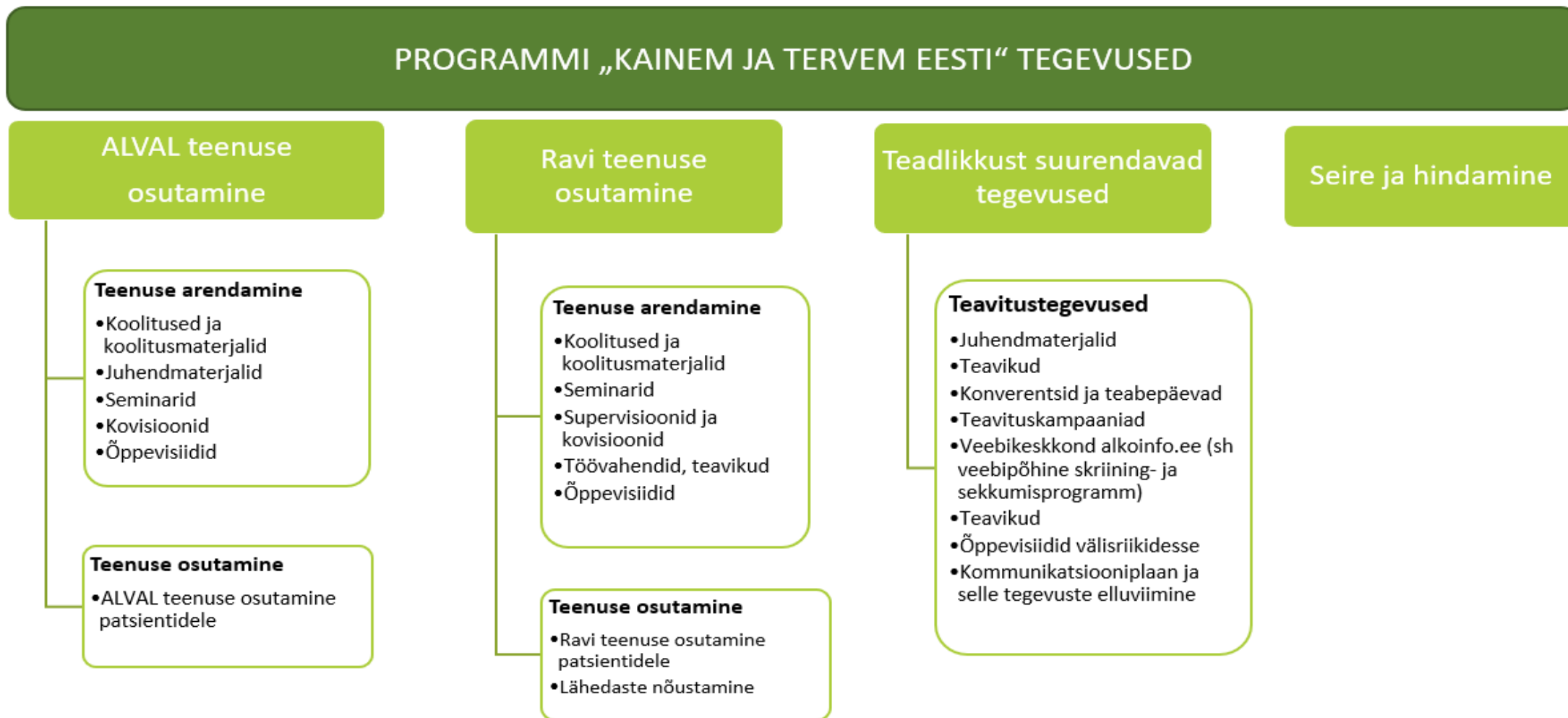
CIVITTA

\ Vahehindamise eesmärgid

PROGRAMMI „KAINEM JA TERVEM EESTI“ EESMÄRK JA TEGEVUSED

Programmi „Kainem ja tervem Eesti“ eesmärgiks on luua ja arendada laiapõhjaline ja üle-eestiline alkoholi liigtarvitamise varajase avastamise ja lühisekkumise teenuse ja alkoholitartvitamise häire ravi teenuse osutajate võrgustik.

\ VAHEHINDAMISE ULATUS JA EESMÄRK

Vahehindamine hõlmas perioodil 01.11.2014 kuni 31.12.2018 programmi raames ellu viidud järgmiseid tegevusi:

- alkoholi liigtarvitamise varajase avastamise ja lühisekkumise teenuse arendamine ja osutamine;
- alkoholitarvitamise häire ravi teenuse arendamine ja osutamine;
- teadlikkust suurendavad tegevused.

Vahehindamise eesmärgiks on välja selgitada:

- kuivõrd on programmi raames planeeritud tegevused rakendunud,
- kui tõenäoline on projekti lõpptulemuste saavutamine 2020 aasta lõpuks,
- milliseid parendusmeetmeid on vajalik eesmärkide saavutamise tagamiseks rakendada.

Vahehindamise läbiviimisel keskenduti hindamiskriteeriumitele:

- asjakohasus,
- tulemuslikkus,
- tõhusus,
- jätkusuutlikkus.

VAHEHINDAMISSE KAASATI KÕIK PROGRAMMIGA SEOTUD SIHTRÜHMAD

Vahehindamise sihtrühmad on tervishoiutöötajad, sotsiaal- ja lastekaitsetöötajad ning teiste ametite esindajad, kes oma töös puutuvad kokku võimalike alkoholi liigtarvitavate inimestega:

SIHTGRUPP	ASUTUSED / ORGANISATIOONID / SPETSIALISTID
Perearstikeskused	Perearstid, pereõed
Raviasutused	Haiglad, kliinikud, tervisekeskused jm raviasutused, kes osutavad ambulatoorset või statsionaarset arstiabi; nende juures töötavad KTE programmi juhid, arstid, vaimse tervise õed, psühholoogid, tegevusterapeudid jm tervishoiutöötajad, kes osalevad ravi osutamise protsessis
Muud alkoholi liigtarvitajatega kokku puutuvad asutused ja organisatsioonid	Kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajad ja lastekaistespetsialistid, Töötukassa töötajad, psühholoogid, AA-tugirühmade organiseerijad
Programmi arendustegevuste ja teavitustegevuste rakendamisse kaasatud asutused	Tartu Ülikool, Tervise Arengu Instituudi vastavad töötajad; eksperdid, kes on osalenud koolituskavade, juhiste ja veebilehe sisu väljatöötamisel ning koolituste, seminaride ja kovisoonide läbiviimisel
Projekti planeerimise ja seirega tegelevad asutused	Sotsiaalministeerium, Tervise Arengu Instituut, Innove, Haigekassa, Eesti Perearstide Selts, Eesti Psühhiaatrite Selts

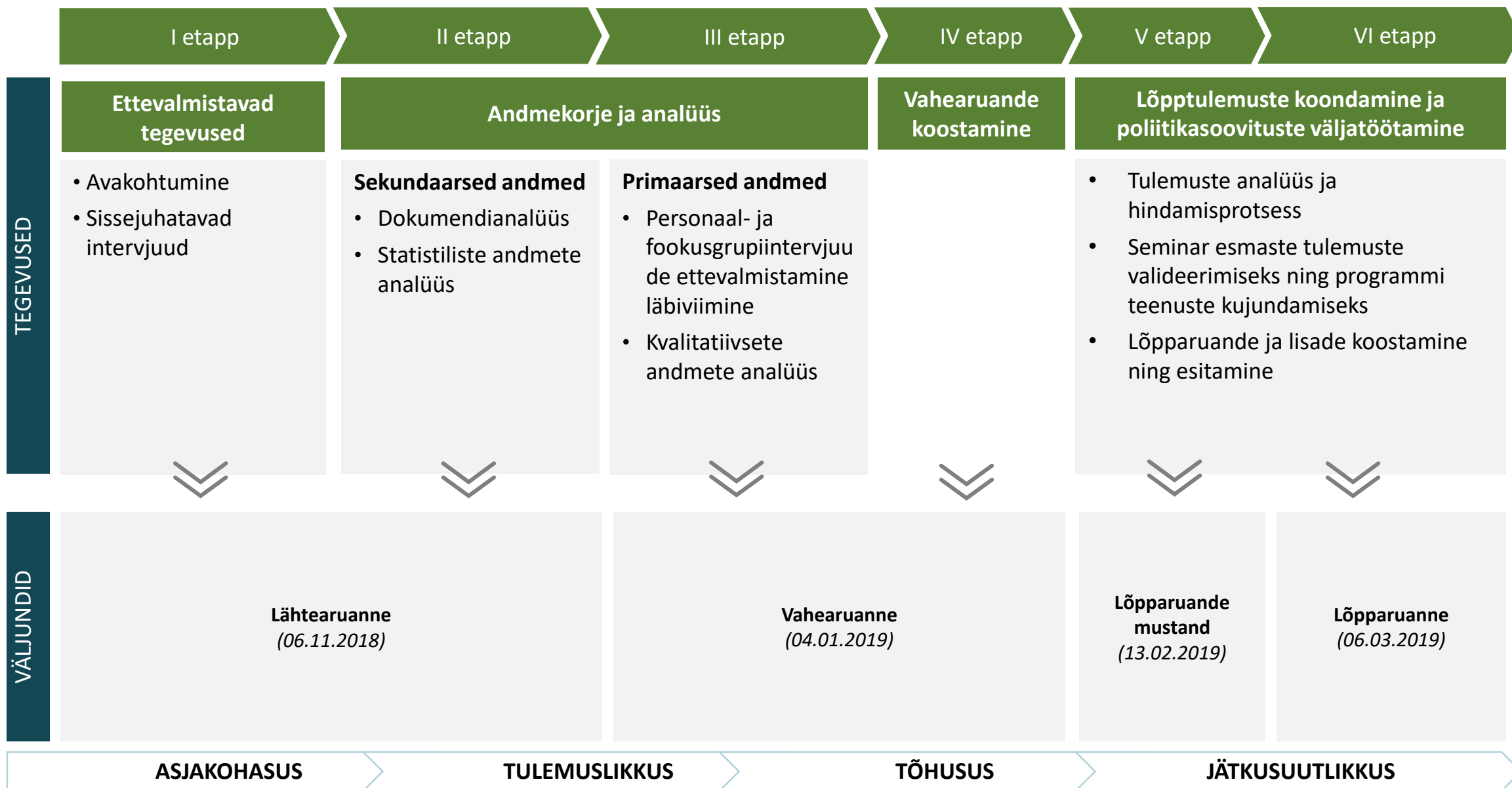
Hindamisse ei kaasatud alkoholi kahjude vähendamise teenuse lõppkasutajaid ning nende lähedasi.

CIVITTA

\ Vahehindamise metoodika

ÜLEVAADE VAHEHINDAMISE LÄBIVIIMISE PROTSESSIST

ANDMEKOGUMISE- JA ANALÜÜSI ETAPPIDE TEGEVUSED

Vahehindamise viidi läbi kvalitatiivse uuringuna. Peamised andmekogumise etapid olid sekundaarsete andmete analüüs, individuaal- ja grüpiintervjuud ning valdkonna ekspertide arutelu seminar. Hindamise läbiviimiseks koguti informatsiooni kokku 74 erinevalt spetsialistilt, kes esindasid 33 asutust või organisatsiooni.

SEKUNDAARSED ANDMED

- Alkoholipoliitika mõju üldiselt kajastavad dokumendid ja varasemad uuringud;
- Toetuse andmise tingimused „Kainem ja tervm Eesti“ ja selle seletuskiri;
- Programmi seire- ja tegevusaruanded ja programmi kontseptsiooni käsitlev ravijuhend;
- Programmi raames toimunud koolituste osalejatelt kogutud tagasiside
- Üldine statistika programmis osalenute kohta.

INTERVJUUD

- Intervjuud viidi läbi programmi arendajate ja tegevuste elluviijatega, perearstikeskuste ja raviasutustega ning muude spetsialistiga, kes oma töös puutuvad kokku alkoholi liigtarvitajatega.
- Kokku viidi läbi 22 individuaalintervjuud ja 9 grüpiintervjuud.
- Kokku intervjueriti 66 erinevat isikut.

SEMINAR

- Osalejad - tervishoiuasutuste ja organisatsioonide esindajad, kes olid seotud programmi arendamisega või omavad oma ameti tõttu alkoholisõltuvuse valdkonnast laiemat ülevaadet.
- Seminarist võttis osa kokku 21 osalejat, kellest 9 olid Sotsiaalministeeriumi ja TAI esindajad ning 12 erinevate tervishoiuasutuste või -organisatsioonide esindajad.

CIVITTA

\ Vahehindamise tulemused

\ ÜLDISED JÄRELDUSED (1)

- Arvestades laiemat konteksti võib programmi seniseid tegevusi pidada asjakohasteks ja tulemuslikeks. Uuringuga seotud eksperdid tõid välja, et kuigi alkohol ja sellega seotud probleemid on keeruline ja stigmatiseeritud teema, on tervishoiutöötajate teadlikkus ja vastuvõtlikkus ideele teenusepakkumisest võrreldes paari aasta taguse ajaga selgelt kasvanud.
- Siiski on ALVAL teenuse osutamisele ning ALVAL ja ravi teenusete arendamisele eesmärkideks seatud indikaatorite saavutamiseks olnud raskusi ja algselt kokkulepitud eesmärkide lõplikuks saavutamiseks rahastusperioodi lõpus tuleb kõvasti pingutada.
- Vahehindamise tulemusel selgus, et teenusepakkujatel oli lünklik ülevaade programmi laiimatest eesmärkidest, rahastusest, komponentidest ja partneritest. Osalejatel oli väga madal teadlikkus sellest kuidas nende töö programmi raames panustab ja kuidas terviktulemusi mõõdetakse.

\ ÜLDISED JÄRELDUSED (2)

- Programmi raames osutatava alkoholitartvitamise häire ravi teenuse kontseptsiooni aluseks on ravijuhend „Alkoholitartvitamise häirega patsiendi käsitus,, mille koostamine võttis algselt planeeritust oluliselt rohkem aega. See omakorda mõjutas märgatavat ka programmi tegevustega alustamist mõnevõrra hiljem ning mitmete tegevuste eesmärgid on 2018. a. seisuga alatäidetud (nt koolituste arv, osalejate arv jms).
- Sellegipoolest võib hinnata programmi lõppeesmärke saavutatavaks pöörates enim tähelepanu tõhusamale kommunikatsioonile ja koostööle raviasutuste, perearstikeskuste ja muude alkoholi liigtartvitajate kokkupuutuvate asutuste vahel.
- Sõltuvuse ravi ja ennetuse valdkonnas avalduvad muudatused väga pikaajaliselt. Seetõttu on oluline otsida varakult võimalusi teenuse rahastamise jätkamiseks peale perioodi lõppu. Vastasel korral ei oleks teenuse osutamine piisavalt jätkusuutlik ning seni saavutatud tulemused ja selleks kulutatud ressursid kaotaksid oma mõju.

\ ALVAL JA RAVI TEENUSE ARENDUSTEGEVUSED

ÜLDIST

- Arendustegevuste olulisemaks osaks on ALVAL ja ravi koolitused, seminarid ja kovisioonid. 2018. a. seisuga oli ALVAL koolitustel ja kovisioonidel osalenud kokku 704 inimest. Ravi koolituste ja supervisioonide puhul oli vastav näitaja 326.
- Arendustegevuste alguse viibimine ei ole avaldanud programmi tegevustele tervikuna väga ulatuslikku negatiivset mõju.
- Mõningane negatiivne mõju on olnud esimesena liitunud perearstidele, kuna nad pidid koolitustel osalema enne kui programmi aruandlus valmis sai. Seetõttu pidid nad arvutiprogrammi tehnilist poolt ise avastama.
- Kuna tegevustega alustati hiljem, siis on koolitusi, seminare ja supervisioone korraldatud planeeritust oluliselt vähem. Siiski võib eeldada, et programmi lõpuks sihttasemed suurel määral täidetakse.
- Kõiki tervishoiutöötajatele suunatud arendustegevusi peetakse üldiselt väga sisukateks, kasulikeks ja asjakohasteks.

\ ALVAL JA RAVI TEENUSE ARENDUSTEGEVUSED

KOOLITUSED

- Kõiki programmi koolitusi hinnatakse kõrgelt. Koolitused on sisulised ja vajalikud. Koolitajaid peetakse väga kompetentseteks. Koolitused on hästi korraldatud ja koolitusmaterjalid kasutajasõbralikud. Koolitustel osalemine annab kindlust teenuse osutamiseks.
- Kuna koolitusel osalejad on väga erineva tausta ja ettevalmistusega, siis ei vasta kohati koolitused piisavalt individuaalsetele vajadustele ja ootustele.
- Mitte-tervishoiutöötajad (st töötukassa spetsialistid, sotsiaaltöötajad, lastekaitsespetsialistid jms) ei kuulu üldjuhul koolituste ja seminaride sihtgruppi, kuid vajaks samuti teadmisi ja oskusi, kuidas alkoholarvitajatega hakkama saada ning mis tingimustel neid programmi suunata. Mitte-tervishoiutöötajate ühine koolitusel osalemine annaks võimaluse otsekontaktide tekkimiseks raviasutuse ja n-ö kolmandate isikute vahel, mis omakorda suurendaks programmi üldist mõju.
- Kuna Eestis on palju venekeelseid perearste, siis oleks neile vajalik suunata just venekeelseid koolitusi.

\ ALVAL JA RAVI TEENUSE ARENDUSTEGEVUSED

SEMINARID/KOVISIOONID/SUPERVISIOONID

- Vaatamata sellele, et seminare, kovisioone ja supervisioone on korraldatud suhteliselt vähe, hinnatakse nende kasulikkust kõrgelt. Tegemist hea võimalusega tagasiside saamiseks ning kogemuste jagamiseks.
- Arvestades üldist positiivset huvi ja suhtumist tuleks mõelda seminaride, kovisioonide ja supervisioonide regulaarsele korraldamisele ja paremale kommunikatsioonile.

JUHENDMATERJALID

- Juhendmaterjalide peetakse põnevateks ja kasulikeks. Eriti kiidetakse nn alkokettaid, alkopäevikut ja plakateid, mis võimaldavad visuaalselt kujutada patsiendi alkoholitarbimist.
- Positiivsena tuuakse välja ,et juhendmaterjalid on olemas ka vene keeles.

ÕPPEREISID

- Õppereisid on arendustegevustest kõige enam varjatuks jäänud tegevus. Teadlikkus õppereiside toimumise ja võimalikkuse kohta on väga madal. Samas leitakse, et see võiks olla suurepärane võimalus uute kogemuste ja motivatsiooni saamiseks.
- Edaspidi tuleks selgemalt otsustada kas õppereisid on programmi osaks, kellele need on suunatud ja mis eesmärgil neid tuleks korraldada.

\ ALVAL JA RAVI TEENUSE ARENDUSTEGEVUSED

HINNANG ASJAKOHASUSELE

- Arendustegevused on olnud asjakohased: nende järele eksisteerib vajadus, need aitavad tervishoiutöötajatel teenuse osutamiseks valmistuda ning pakuvad tuge teenuse pakkumise jooksul.
- Seeläbi toetavad arendustegevused programmi üldeesmärkide saavutamist.

HINNANG TULEMUSLIKKUSELE

- Koolituste osas ei ole planeeritud sihttasemeteni jõutud.
- Seminaride, kovisioonide/supervisioonide, õppereiside osas ei ole tegevuskavades eesmärke seatud. Vaatamata sellele saab tegevusi sisuliselt hinnata piisavateks (v-a õppereisid) ja vajalikeks.
- Eesmärkide mittesaavutamist selgitab tegevuste alguse viibimine ja asjaolu, et tegemist on sisuliselt varasema pilootprogrammi jätkamisega, mistõttu ei osatud reaalseid sihttasemeid kuigi täpselt prognoosida.

HINNANG TÕHUSUSELE

- Arendustegevused on olnud pigem tõhusad, sest sihtgrupid on hinnanud neid üldiselt kasulikuks, igapäevatoos rakendatavaks, motiveerivaks ning need aitavad keerulisi juhtumeid lahendada.

\ ALVAL TEENUSE OSUTAMINE

ÜLDIST

- Perioodil 2014 – 2018 on asunud 22 perearstikeskust ALVAL teenust osutama.
- Hinnataval perioodil on eesmärgiks seatud osutada teenust kokku 8064 patsiendile (programmi lõpptähtaja 2023 eesmärgiks on seatud 16 478 patsienti). 2018. a. seisuga on ALVAL teenust osutatud kokku 5567 isikule.
- Eesmärkide madalama täitmise on põhjustanud teenuse osutamisega planeeritust hilisem alustamine ning perearstikeskuste oodatust madalam huvi programmiga liitumise vastu.
- Perearstikeskused, kus ALVAL teenuse osutamine on täies mahus rakendunud, on enamasti väga ennetusmeelsed.
- Intervjueeritud ALVAL teenuse lepingupartnerid tõid välja, et programmis osalemine on andnud neile hästi töötava mudeli süsteemseks lähendamiseks sarnaste diagnoosidega patsientidele nagu näiteks diabeet või südame-veresoonkonnahaigused.
- Kuivõrd üldiselt pidasid valdkonna spetsialistid programmi positiivseks ja mõjusaks, siis võib järeldada, et programmi kiirema laienemise üheks takistuseks võib olla vähene kommunikatsioon mitmel tasandil.

\ ALVAL TEENUSE OSUTAMINE

BARJÄÄRID TEENUSE OSUTAMISEL

- Intervjuude käigus tõid perearstid välja peamised barjäärid, mis takistavad neil KTE programmis teenusepakkujana osalemist:
 - Ajapuudus;
 - Inimressursi puudus;
 - Palju mitte-meditsiinilisi kohustusi;
 - Vähene motivatsioon uue asjaga alustada;
 - Rahaline tasu ei korva lisanduvat tööd.
- Mitmele teenusepakkujatele on valmistanud probleeme hankes esitatav nõue määrata ära kui paljudele patsientidele teenust osutatakse. Täiendavalt tuleks perearstikeskuseid informeerida kuidas teenuse sihttaseme määrata või mis juhtub, kui seda ei täideta.
- Programmiga liitumist soodustavaks teguriks peetakse seda kui lepinguperiood kestaks kauem kui aasta, mis võimaldaks teenust paremini juurutada ning vilumust omandada. Uute teenuslepingute tähtaegu on juba pikendatud.
- Üheks teenusepakkujate suurimaks murekohaks oli, et nad ei saa oma tööle tagasisidet ning seetõttu on eduelamused vähesed.
- Tegevuste edasiseks tõhustamiseks oleks vaja lisaressurssi nii personali kui ka rahastuse näol. Näiteks tuleks võimaldada ühte spetsialiseeritud õde, kes oleks programmiga hästi kursis, jälgiks patsiente, osaleks programmi koolitusel, vastutaks aruandluse eest jne.

\ ALVAL TEENUSE OSUTAMINE

HINNANG ASJAKOHASUSELE

- Programmi ALVAL teenuse konseptsioon on asjakohane. Teenuse osutamisega on algust tehtud ja seega parandatud teenuse kättesaadavust.
- Sihtgrupi indikatiivse suuruse põhjal võib eeldada, et patsientidele on teenus vajalik. Seniste tulemuste põhjal ei saa järeldada, et teenus oleks laialdaselt kättesaadav, kuna teenuseosutajaid on suhteliselt vähe ja nad asuvad valdavalt Tallinnas, Tartus ja Harjumaal.

HINNANG TULEMUSLIKKUSELE

- Vahehindamise tulemusel saab ALVAL teenust hinnata kindlasti vajalikuks ja asjakohaseks, kuid selle osutamise tulemuslikkus on jäänud seni veel madalaks.
- Probleemne on olnud teenusepakujate leidmine ja sellest tulenevalt on teenusesaajaid olnud planeeritust vähem.
- Ei ole teada, milline oli teenuse mõju patsientide tervisekäitumisele laiemalt. Tegevuse rakendamise senine kulg lubab eeldada, et järelejäänud programmi perioodi osas ALVAL teenuse osutamise tulemuslikkus kasvab.

HINNANG TÕHUSUSELE

- Vahehindamise raames ei hinnatud, kui tõhusalt on ALVAL teenuse osutamine mõjunud patsientidele.
- Teenuseosutajate seisukohast on KTE programm aidanud tööd alkoholi liigtarvitajatega teha süsteemsemaks ja tõhusamaks. Võib eeldada, et tulevikus toob see kaasa suurema mõju (teenust saab rohkem patsiente ja teenuse mõjul väheneb nende alkoholitartvitamise riskitase).

\ RAVI TEENUSE OSUTAMINE

ÜLDIST

- Perioodil 2014 – 2018 jooksul on ravi teenust asunud programmi raames osutama 9 raviasutust.
- Kokku on ravi osutatud 2018. a. seisuga 4043 inimesele. Programmi lõppeesmärgiks on seatud, et 2023. aastaks on teenust saanud 3975 inimest. Seega arvestades, et ravi teenuse osutamisega alustati alles 2016 aastal, võib pidada teenuse arengut kiireks ja tulemuslikuks.
- Raviasutused ise on programmiga väga hästi kursis ning mõistavad ravi teenuse olulisust ning laiemat mõju. Kiidetakse, et programm on võimaldanud luua uue raviasutuse sisese koostöömudeli, mille kaudu tegeleb patsiendiga samadel alustel kogu ravimeeskond.

\ RAVI TEENUSE OSUTAMINE

KITSASKOHAD TEENUSE OSUTAMISEL

- Programmis mitteosalevad raviasutused peavad liitumise peamiseks takistuseks eelkõige olemasolevate psühhiaatrite ülekoormatust.
- Lisaks kahtlevad raviasutused rahastuse järjepidevuses – kuna teenuse juurutamine ja osutamine on kallis, siis peaks olema tagatud pikaajalised lepingud ning rahastus ka peale programmi lõppu.
- Programm on alkoholiravile saatmist ja saamist oluliselt lihtsustanud. See võimaldab samas ka kriminaal- ja sotsiaalhooldussüsteemist suuna suhteliselt lihtsalt ravile palju inimesi, kelle motivatsioon raviteekonna asutamiseks ei ole piisav. See võib ravijärjekordi ebaproduktiivselt pikendada.
- Perearstidel puudub arusaam milles ravi täpsemalt seisneb või mis tingimustel seda osutatakse. Kriminaalhooldajad ja sotsiaalvaldkonna töötajad, kes puutuvad sagedasti alkoholi liigtarvitajatega kokku, ei ole kuigi teadlikud ravi teenuse sisust. Seetõttu ei osata teha õigeid valikuid potentsiaalsetele patsientidele ravi soovitamisel.
- Tervishoiutöötajad ja muud alkoholi liigtarvitajatega kokkupuutuvad spetsialistid tõid probleemina välja raviasutuste, perearstikeskuste ja muude osapoolte vähese koostöö, mistõttu ei saada tagasisidet juba ravile suunatud patsiendi edasise käekäigu kohta. Samas ravimeeskonnad muretsevad teenuse integreerituse pärast kohaliku omavalitsuse sotsiaalvaldkonna teenustega, mistõttu puudub neile ülevaade kuidas toetatakse sotsiaalsüsteemi poolt patsienti peale ravi lõppu.

\ RAVI TEENUSE OSUTAMINE

HINNANG ASJAKOHASUSELE

- Teenuse osutamine on olnud asjakohane: ravi teenuse osutamiseks on loodud võimalused, KTE programm on oluliselt kiirendanud ja lihtsustanud alkoholi sõltuvuse ravile saamist. Seega on märgatavalt paranenud teenuse kättesaadavus.

HINNANG TULEMUSLIKKUSELE

- Vahehindamise raames ei hinnatud, kui tulemuslik on olnud ravi teenus patsientide seisukohast. Ravi teenuse osutamise mahtude eesmärkide täitmise osas saab teenuse osutamist hinnata tulemuslikuks.
- Teenuseosutajate jaoks on KTE programm andnud uue koostöömudeli, mille raames ravi teenust osutatakse meeskonnana.
- Tulemuslikkust pärssivaks teguriks on asjaolu, et ravi teenus ei ole integreeritud teiste toetavate teenustega kohalikus omavalitsuses.

HINNANG TÕHUSUSELE

- Programmi raames on ravi teenust osutatud veel suhteliselt vähe aega, et anda laiemat hinnangut selle tõhususele (lisaks eeldab tõhususe aspekti hindamine ravi saajate uurimist).
- Kuna teenuse osutamine on tulemuslikult käivitunud, võib oodata ravi teenuse laiema mõju avaldumist tulevikus.
- Teenusepakkujate seisukohast pidurdab tõhusat toimimist puudulik tagasiside ja infovahetus ALVAL ja ravi teenuse osutajate ning kolmandate osapoolte vahel.

\ TEADLIKKUST TÕSTVAD TEGEVUSED

ÜLDIST

- Programmi peamiste teadlikkust suurendavate tegevustena on koostatud teavikuid, korraldatud teavituskampaniaid ja üritusi.
- 2018. a. seisuga on korraldatud 33 teabeüritust ja kampaaniat (programmi lõppeesmärgiks oli määratud 18 teabeüritust/kampaaniat).
- Veebilehel alkoinfo.ee külastatavus oli juba 2016 aastal 275 külastust päevas (programmi eesmärgiks on seatud 210 külastajat päevas) ning veebilehel on AUDIT testi tehtud üle 85 000 korra.
- Teavitustööd peetakse programmi oluliseks osaks ning seniseid tegevusi võib hinnata üldiselt asjakohasteks ja mõjusateks.
- Leitakse, et teadlikkus ühiskonnas on järk-järgult kasvanud, kuigi on keeruline hinnata kui suures osas on mõju avaldanud programm ja kui palju muud tegurid (nt alkoholi kättesaadavus, hind jms).
- Teadlikkust aitaks veelgi laiemalt tõsta:
 - alkoholi liigtarvitajate lähedastele suunatud teavikud;
 - infomaterjal mida saaks jagada kriminaalhooldajad ja sotsiaaltöötajad;
 - avalikult ja tasuta kasutamiseks loodud eesti keelne mobiilirakendus, kuhu mugavalt märkida päeva jooksul tarbitud alkoholiühikud.

\ TEADLIKKUST TÕSTVAD TEGEVUSED

HINNANG ASJAKOHASUSELE

- Vahehindamise fookuses ei ole laiemalt ühiskonna teadlikkuse suurenemise uurimine, kuid intervjueeritud teenuseosutajate hinnangul on nende patsientide teadlikkus kasvanud. Seega on programmi teadlikkust tõstavad tegevused olnud asjakohased.
- Lisaks üldisele teadlikkuse kasvule on paranenud ka tervishoiutöötajate teadlikkus alkoholiga kaasnevatest probleemidest.

HINNANG TULEMUSLIKKUSELE

- Elluviidud tegevuste tulemuslikkust on keeruline hinnata, kuna KTE programm ei ole ainus faktor, mis teadlikkust mõjutab.
- Intervjueeritute hinnangul pälvivad KTE teadlikkust suurendavate tegevustena enim tähelepanu teavituskampaaniad ja alkoinfo.ee veebileht. Viimase külastatavus on suurem kui planeeritud. Ka kampaaniaid ja teabeüritusi on tehtud rohkem kui esialgu plaanis ning kampaaniate sõnumit on ühiskonnas märgatud.

HINNANG TÕHUSUSELE

- Teadlikkuse suurendamise nimel elluviidud tegevused kujundavad hoiakuid aeglaselt ja seetõttu avaldub nende tõhusus pikema aja jooksul.
- Intervjueeritute hinnangul on üldine teadlikkus kasvanud, teavitustööga tegeldakse järjepidevalt edasi ja selle sõnumit on ühiskonnas märgatud, mistõttu on ootus, et tõenäoliselt on järgmised põlvkonnad teadlikumad alkoholi tarbijad

\ PEAMISED SOOVITUSED (1)

KOMMUNIKATSIOONIPLAAN

- Kommunikatsiooni üheks suunaks ja eesmärgiks tuleks seada perearstide inspireerimine koolitustel ja hankes osalema ning ALVAL teenust pakkuma. Kommunikatsiooniplaanis tuleks välja arendada uuendatud sõnumistrateegia, mis vastaks kõige põletavamatele pärssivatele teguritele ning kasutaks perearstide jaoks veenvaid kõneisikuid - perearste, kellel on ALVAL programmiga edu olnud.
- Programmi tasub tutvustada muudel seminaridel ja üritustel, kus perearstid juba kokku tulevad (st mitte ainult TAI poolt korraldatud teabeüritustel). Tutvustajateks peaksid olema perearstid, kes võivad mõjuda antud sihtgrupile veenvamalt kui muud spetsialistid.
- Täpsemalt tuleb paika panna õppereiside roll: kas neid korraldatakse, kellele ja mis mahus ning mis eesmärki need täidavad. Õppereise saaks kasutada väga põhjalikuks kommunikatsioonivõimaluseks perearstide seas, näidates praktikat mujalt, avaldades intervjuusid arstidega, kes mujal sama tööd teevad jne.

ARENDUSTEGEVUSED

- Koolitusi, seminare ja supervisioone tuleks korraldada regulaarselt ning väiksemate osade kaupa, et võimaldada järjepidevat toetust ning osalemist paremini kombineerida muude töökohustustega. Heaks lahenduseks on organiseerida sellised seminarid webinaride kaudu.
- Programmi laiema mõjususe saavutamiseks ning tulemuslikkuse tõstmiseks tuleks kaaluda programmi raames koolituste laiendamist muudele alkoholi liigtarbijatega kokkupuutuvatele spetsialistidele (nt sotsiaaltöötajad, kriminaalhooldajad jms), aga ka raviasutuste muude osakondade töötajatele, vaimse tervise õdedele erakorralise meditsiini osakonnas jms, kes saaks edukalt rakendada motiveeriva intervjuerimise loogikat.
- Vene keeles suhtlevatele tervishoiutöötajatele tuleks koolitusi pakkuda ka venekeelsena.

\ PEAMISED SOOVITUSED (2)

KOOSTÖÖ JA TAGASISIDE

- Problemaatiline on patsientide liikumine süsteemis, osapoolte vaheline kommunikatsioon ja tagasisidestamine. Olukorra lahendamiseks tuleks koos teenuseosutajate, patsientide, andmekaitse spetsialistide ja juristidega töötada välja rahuldav tagasisidesüsteem koos asjakohaste andmekaitseprotseduuride ja koolitustega.
- Ühenduslüli perearsti ja raviarsti vahel täidaks ka näiteks nõustamiskabinet, millega patsient saaks vajadusel ühendust võtta, et vajalikul hetkel tuge saada.

TEADLIKKUSE SUURENDAMINE

- Kuivõrd senised teadlikkuse suurendamisele suunatud kampaaniad on valdavalt mõjusad ja asjakohased, siis on soovitatav neid veelgi laiaulatuslikumalt jätkata. Näiteks tuleks läbi viia kampaaniaid, et teadvustada lahja alkoholi (õlu ja siider) kahjulikkust ning tõsta toodete alkoholisisaldust teavitavate siltide lugemise oskust.
- Programmi laiemat tulemuslikkust oleks võimalik toetada pakkudes mitte-meditsiinilise suunaga juhendmaterjale, mida saaks oma töös kasutada ja jagada sotsiaaltöötajad, kriminaalhooldajad jms spetsialistid.
- Alkoholi liigtarvitamist aitaks laiemalt mõjutada eestikeelse ja avalikult kättesaadav alkopäeviku rakendus.

\ PEAMISED SOOVITUSED (3)

MUUD TOETAVAD TEGEVUSED

- Perekliinikute võimekust ja motivatsiooni teenuse osutamisel suurendaks esmatasandil vaimse tervise õde, kes tegeleks ka alkoholi liigtarvitajatega. Soovituse rakendamiseks tuleks kaasata rahalisi ressursse laiemalt, mitte vaid programmi eelarvest.
- Teenusepakkujate lisakoormust vähendaks täiendused aruandlussüsteemis. Soovitav on rakendada arvete koostamisel piiranguid, mis ei luba sisestada arvetele programmist mitterahastatavaid teenuseid.

JÄTKUSUUTLIKKUS

- Programmi tulemusel senistes hoiakutes ja mõtteviisides saavutatud muudatuste säilitamiseks tuleks varakult otsida võimalusi kuidas jätkata ALVAL ja ravi teenuste osutamisega peale programmi lõppu.
- Üheks võimalusena kaaluda hinnatava meetme järelejäänud ressursside kasutamise pikendamist kuni 2023 aastani. Sellegipoolest tuleks paralleelselt otsida võimalusi teenusega rahastamise jätkamiseks peale perioodi lõppu.

CIVITTA

\ EESTI \ LÄTI \ LEEDU \ SOOME \ POOLA \ UKRAINA \ RUMEENIA \ MOLDOVA \ VENEMAA \ VALGEVENE \ SERBIA

www.civitta.ee